

نواز دی کہانی کاری، اسے نعت لکھو۔

start with the summary of the answer as introduction.....

نواز داتعارف:

نواز پنجابی زبان دا ودھیا تے منہ بہر منہ کہانی
کار نیں۔ ۱۹۴۷ء وچ ہجرت کر کے لاہور آئے۔ پڑھائی، بھڑکے
کہانیاں لکھنیاں شروع کر دتیاں۔ شروع وچ پنجابی کہانی، دی
جائے اردو وچ کہانیاں لکھنیاں شروع کتیاں۔ پاکستان بنن توں
پہلے کافی تعداد وچ پنجابی کہانی لکھی گئی تے مجموعے وی، جتھے
بہر پاکستان بنن توں بعد پنجابی کہانیاں دا جیڑا سبھ نالوں پہلا
مجموعہ چھپا اوہ نواز دا "ڈونگھیاں شامیں" سی۔ اوہناں
دا ۱۹۸۳ء وچ اک ڈرامیاں دا مجموعہ چھپیاں جیڑا ناں "شام
رنگی کتری" آ۔

ڈونگھیاں شامیں دا جائزہ:

۱۹۶۰ء وچ پہلی بار چھپا ڈونگھیاں شامیں وچ ۱۳ کہانیاں
شامل نیں۔ اہرے دیباچہ نگار اردو دے معروف ادیب تے
شاعر احمد ندیم قاسمی نیں۔ کہانیاں دی کچھ مثالیں درج
ذیل نیں۔

سدا سیاگن	شام دا پہلا تارا
چن دی جانتی	ایویں جیسی کہانی
ڈونگھیاں شامیں	

ڈونگھیاں شامیں مجموعے دے وچوں دسویں نمبر دی کہانی

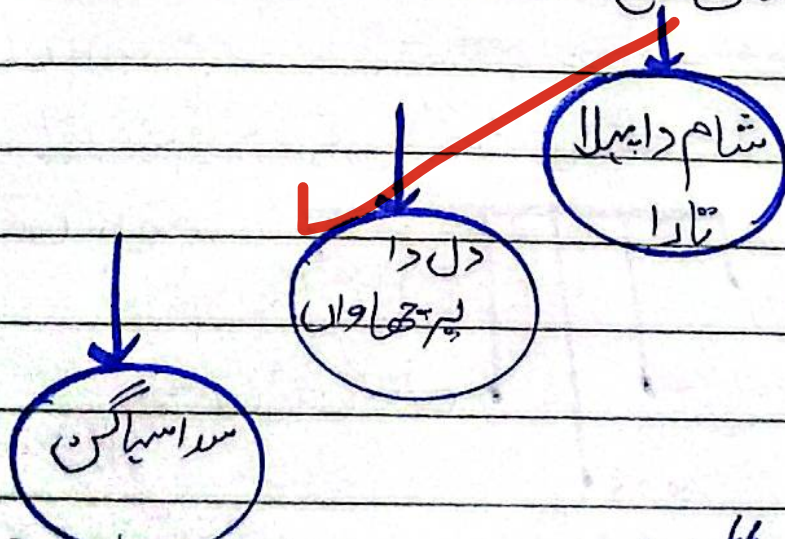
relate your headings to the qs statement.....

”دُونگھیاں شاماں“ دا فکری تے فنی جائزہ

نواز کہانی دا اوہ ایم ناں اے جیہڑے بغیر کہانی، کاری دی، تاریخ نامکمل اے۔ اوہناں دیاں کہانیاں توں اندازہ ہوندا اے کہ اوہ اپنے عہد دیاں ساریاں ادبی تحریکاں تے رجحاناں توں بخوبی واقف سی۔ اوہ اردو توں پنجابی ول آئے۔ نواز در دل رکھن والا انسان تے حساس فنکار سی تے فنکار داسٹارہ عام بندے نالوں کردھرے گرا ہوندا اے۔ نواز دیاں کہانیاں دا فکری فنی و پروا درج ذیل اے:

۱. رومانوی رنگ:

نواز دیاں کہانیاں وچ رومانوی رنگ غالب اے۔ رومانیت دی تحریک فرانس توں شروع ہوئی تے یورپ توں ہوندی ہوئی یوری دنیا وچ پھیلی۔ نواز دیاں کچھ نظماں وچ رومانوی رنگ ملدا اے ۱۹۵۱ء ییٹھ درج نیں:

شام دا پہلا تارا "پہلی کہانی" اے جیہڑی کوئی خاص ترتیب

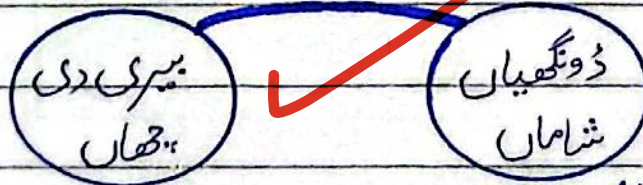
تے کہانی نہیں ہے۔ کہانی دا اک چل "آسمان تے شام
دا پہلا تارا چمکے لگ بیلا ہے" پنج لائن دے طور تے بہت
واری کر دیندا ہے۔

"دل دا پہر چھاواں" وچ رہیہ اک جوان
کڑی ہے۔ اوہی ماں نے اوہیوں اک منڈے دی مائے
بھڑے ویکھ لیا تے اوس منڈے توں آکھیا:
"پتر ایں ایہدے جھان لئی پسندی دا انتظام کرنی
آں، توں اپنے سر لئی سرے دا بندو بست کر۔"
نواز دی ایہ کہانی عام حالات توں بالکل الٹ ہے۔
"سراسر ساگر" وچ شراوہ نو جوان مردانہ کردار ہے
جیرا پیرانجھ دیاں داستان سن سن کے اک خیالی پیر
توں دل وچ وسالیندا ہے۔

۲. حقیقت پسندی:

اتھند ریم قاسمی لکھدے نیں:
اوس دی کہانی فیم کردیاں ای رومان دی دھند
وچوں ہر اقتال جڈاک، بڈاک، پھٹن لگ پسندیاں
نیں۔

نواز دیاں حقیقت پسند تے رومانیت توں بھرپور کہانیاں
درج ذیل نیں:

"ڈونگھیاں شاماں" کہانی وچ اک جوان منڈا اک خوب صورت
کڑی نال بیارا کر دا ہے تے اوہیوں ہمیشہ خوش ویکھدا ہے۔

اونہوں ناخوش کرن ماری اوہ اونہوں سخت بچوج والوں
 کینڈا اے پیرا ورھے اے کوئی اثر نہیں بینڈا۔ آخر کار کڑی
 کینڈی اے؟ ”میرے ویاں نوں پنج ورھے ہو چلے نیں تے
 میں دو بالوں دی ماں وی اُس“ تواز پہلے عجیب و غریب
 ڈھنگ نال اپنی کہانی دا جال بن دا اے قیرقاری نوں اپنے
 نال کلا ٹکس تے لجا کے یک دم حقیقت نوں آگاہ کر دیندا اے۔

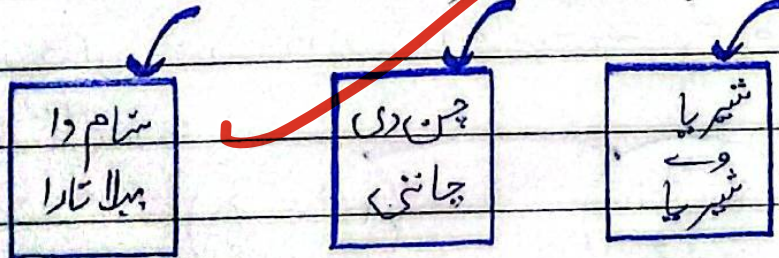
one reference is enough for a single argument.....

”پیری دی جھان“ اک کڑی تے منڈادی کہانی اے۔

جیڑے اک دوجے نوں جابزدے نیں ہر حقیقت اگے دوناں دا
 بار بھینٹ جڑھ جاند اے۔ ایس افسانے نوں پرتنگدا اے کہ
 حقیقت نوں انکلا ممکن نہیں۔

۳۔ جنسی حوالے:

سعادت حسن علی منٹو دے پوراں تواز دیاں
 کئی کہانیاں وچ جنسی حوالے ملدے نیں۔ اونیاں دی پہلی
 نظم ’شام دا پہلا تارا‘ وچ وی جنسی حوالے نیں۔ قیرکچ
 کہانیاں ایسیاں جیڑے وچ جنسی دا بھرواں استعمال اصل
 وچ معاشرتی اصلاح خاطر اے۔

شیریا وے شیریا کہانی وچ تاجی نامی عورت بدکرداری
 دے داغ نوں بچن لئی خودکشی کر لیندی اے۔ اوہ دھری

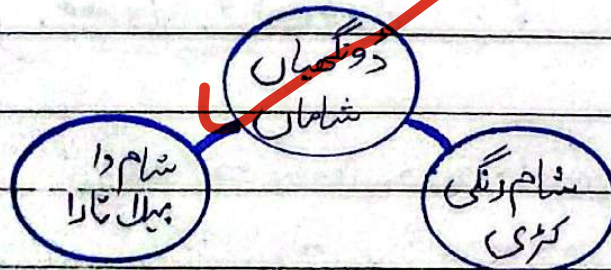
اک دھی توں فیر اک جمہدار پالدا اے جتنے اوہنوں دفن
وی کیتا بند اے۔ ایس کہانی وچ ماما نال ہمدردی تے
شمرے جمہدار نال نفرت ہوتی اے۔

”جن دی جانتی“ وچ مٹیاں ریشما جیروں راجے
دے پیار وچ یاگل خود کشی کرن واسطے جاندی اے تے
اویدے پیٹ توں آواز آندی اے فیر اوہنوں سمجھ آیا:
”میں یس ریشما ای نہیں، اک بال دی
ماں وی آں۔“

ایس کہانی وچ بھاویں جنسی رنگ غالب اے پر جنس دے اوہلے
وچ ہمدردی بے وقائی، جھوٹے پیار تے یوس پرستی دی
خوب صورت تے حقیقی تصویر پیش کیتی گئی اے۔

۲. شام دا استعارہ :

تواز نے اپنی ساراں کہانیاں وچ شام دے استعارے
توں وکھو وکھ معنیوں ورتیا اے۔ مثلاً کدھرے خواہشات
دی نٹ بجھ تے کدھرے شام دی روشنی وچ جذبات دی
تصویر توں دھندے بیہ ندیاں ویکھ کے ایس استعارے توں
ورتیا اے۔

ناپید قادر دے بقول: ”شام ادا سی دی علامت اے تے
سویرا اُس دی امید اے۔ جیروں انسان سارے دن دا
ہکلیا ٹٹیا گھر دا رخ کردا اے تے اوہنوں شامل بین دے

نال ای سو چاں وی، آوں نگ جانیاں نیں۔" نواز وی
 حساس فنکار سی۔ ایس لئی اوہناں اپنیاں سوچاں نوں
 شام دے وکھو وکھو استعاریاں وچ قاریاں تیکر ایڑایا اے۔

۵. نفسیاتی مسائل تے الجھناں:

نواز نے اپنیاں کہانیاں وچ اخلاقی معاشرتی، مسائل تو علاوہ
 نفسیاتی الجھناں نوں وی موضوع بنایا اے۔ مثال دے طور تے:

پیار
 دی
 کھیڑ

بند
 دا
 دباؤ

بند دا دباؤ وچ نوری اکلا پے دی تکلیف توں دوچارا اے تے
 یوسف نامی، بالعموم منڈا پیار دی کھیڑ دے وچ کچھ دیر لٹ کسے دا
 ساتھ بھلپندا اے پر جیوں اوس حالت وچوں ٹھکڑا اے تے
 اکلا پے دانگ اوہوں دنگن لگ بیندا اے۔ ایہ دونوں کہانیاں
 اک لڑکا تے اک کڑی دی نفسیاتی الجھناں اتے جان باندی اے۔

۷. نویاں تکنیکاں دی ورتوں:

نواز نے اپنے کہانیاں وچ جو نویاں تکنیکاں اپنایا
 نیں ۱۹۵۱ء دھئی کہانیاں نوں دلچسپ بنا دیندا اے۔ اوہ قاری
 نوں اپنے نال نال لے کے چلدا اے تے اوہ ار دھم نیس ٹس
 دیتا۔ مثال دے طور تے جیوں ریشماں خودکشی کرن جانی
 اے تے اس توں اک آواز رُک بندی اے جیہدی او دھ

بیٹ توں نکل دی اے۔ ماں سن کے اوہ خود کشی دا ارادہ ترک کر کے واپس آجاتی اے۔ نواز دا اہم ایہی انداز قاری واسطی بالکل نواں اے۔

۷۱۱ علامتی کہانی:

علامتی کہانی، تہ تجریدی کہانی اوس ویلے لکھی جاتی سی جدوں نواز نے بیٹھ لکھیاں دو نظماں نوں قلم بند کیتا۔ دوداں وچ سدھی سدھی کہانی بیان کرن دی بجائے علامتی ڈھنگ

جیون والے

اک سی تے
اک سی بادشاہ

نال کہانی نوں انجام تیکر پہنچایا۔ جیون والے وچ حاجی دا کردار بالکل اویسی اے جیٹرا بیر انجھ وچ سیدے کھڑے داکر دار سی۔ اک سی تے اک سی بادشاہ بیہ تے یتر وچکار چلری اے۔ ایس کہانی دیاں تشبیہاں، استعاراں، تے علامتاں نے اوہیوں (اجواب بنادتا اے۔

۷۱۲ منظر نگاری:

نواز دی ساریاں کہانیاں وچ منظر نگاری دے ودھیا نمونے موجود نیں۔ جیٹرے لڑھکے والے دے قدم ڈک لیندے نیں۔ لڑھکے والا رک کے اوہ منظر دیکھن تے مجبور ہو جازدا اے۔ اہل وچ روماتوی فنکار اپنے تخیل دے زور نال واقعات دی ایسی منظر کشی کردا اے کہ واقعات اکھاں ساہنے والے نظر آن لگ بندے نیں۔ ایجن دی چانتی ادا اقتباس دیکھو: ”آسمان تے پورا جن جھک رہیا سی تے اوہ دے ٹھڈے تے ہماں چائن وچ بندہ ستویں آسمان تے کھلوکے

وی دھرتی تے میر لکھن والی ہر شے نوں دیکھ سکدا
سی۔

۱۸ زبان تے بیان:

نواز امر نسر توں ہجرت کر کے لاہور آئے سن۔ ایس لکھی
اوہناں دا لہجہ بھری پنجابی یعنی ماٹھا اے۔ اوہناں دا انداز
بیان تے اسلوب وی اپنی مثال آپ اے۔ علم دریغ دا
درست استعمال کر کے اوہناں اپنا لہجہ بیان کیا اے۔

add a few more arguments in this part.....

۴ مکری گل:

مکری گل ایہہ کہ نواز اک ودھیا
کہانی کار تے رومانوی فنکار اے۔ اوہ اک حقیقت پسند تے
نفسیاتی اٹھناں دی جست توں سمجھ وال فنکار اے۔ جیناں
ہو تھوٹیاں جھوٹیاں معاشرتی حالتاں توں اپنے شاعری دی
لڑی ورج پروپا اے۔ نواز نے حالات حاضرہ دے مسائل
بڑی خوب صورتی نال کہانیاں ورج بیان کر کے پڑھن
والیاں دے سامنے لپا دیا اے۔

10/16